

МАЛО ОСТРВО

На малом острву, где нема отровних трава
И дивљих животиња, а има млека и извора
Чији жубор опонаша славује, у каменој кући
Пренесеној из романа у којима писци славе
Религију и верност, обиље и дарове природе,
Могли бисмо живети; захвални благу језика
Сакупљати речи и слике као успомене
И ређати ватре у камину и испод својих срца.

Тумарати кроз тресетишта, детелину и врес,
У прозачним гајевима ићи од сенке до сенке,
Од тихог сећања ка тишем, од поука историје
До изазова што притискају и море сваки народ;
Не само овај коме припадамо, премда изгледа
Да су оловне твоје и моје невоље, веће и теже
Од туге усвојене у поезији и животима омиљених
Песника, у језицима присним, податним и новим.

И из поезије гледати облаке док састављају строфе,
Просте дистихе и терцине, катрене без рима,
Све до набрекних форми, строгих у савршености,
Што одлазе дуж безгласне обале да изруче речи
У највећу таласаву књигу; слушати поучан говор
И читати речи пристигле над наш кров да лију
Низ стакла кроз која се виде лимени бокал, шоља чаја,
Ведрица за млеко, сат на зиду и твоја покретна прегача.

Види се огромно небо и кад магла пузи као рис,
Кад прозирна је свака намера и сваки покрет
Усмерен ка животу што био је острво у океану
Несазнатљивог и онда кад бејасмо тек голе хриди.
Спокојни и мирни гледамо влажно меко крзно
И читамо речи у давном страху што упорно прилази,
И смејемо се, али не исмевамо прошлост,
Јер само је таква могла бити: острво и стење.

Ујутру, ишли бисмо кроз траву да гледамо птице
У гнездима на литици што нестаје у поглављима
Велике књиге и сричемо бригу за птиће, да учимо,
Иако изгледа да ниједно нас знање није мимоишло.
Наш ће младунац имати и добар ветар и старе језике
У једру скројеном нашем душом. А литица од првог трена
Нестаје и поглавља се нижу; ничег новог нема на свету,
И удар таласа је присан, увек исти, само слух није.

Ишли бисмо ка шуми и слушали хук ветра у уму,
И хук предања, чувши небројено пута звонке
Стихове песника који су славили и тло и траву
И историју и брижност; учили смо од њих и како
Слушати и шта видети, али нисмо како волети.
Не учи се како волети, само се воли, воли, воли.
Свако острво које смо били и оно једино које смо
Заувек и заувек ћемо бити поезија, сами с њом.

И журили бисмо у затон на бродицу, да узмемо
Шибице, со, хартију, мастило, и бурад црног пива
И ракију, да имамо кад нам дођу Една или Китс,
Хини или Јејтс, на пример, да уз светлост свеће
И усољену рибу причамо свако о својој соли,
О подземним силама и окнима језика из којих
Вадимо свако своје благо и чежњу. И не помињемо
Отимаче, хуље и ножеве у рукама што се крсте.

Ех, за сваког госта нашло би се хлеба и соли.
И сира у чабрици. И чајева од биља израслог
На падини меланхолије, и љутих пића од жита
Које смо измислили и окренули к њему наше кише,
Наша сунца да га греју; на самом крају, зри у бачви
Претворено у лепљиви шапат који дражи чула
И штити као што брину за нас верност и присност
Настале у преображењу лепих наших обичности.

Могли бисмо живети на малом нашем острву,
Увећавати сензације у игри мора, светла и мира
У стидљивим сванућима или увече кад изгледа
Да ничег сем игре нема у свемиру; ничега, само
Бескрајне заглданости у свилу, у најлепшу
Застарелост наших поимања. А море ионако
Увек ћути, и нема коме да открије шта види, чује.
Само надимање груди, као да први пут дишемо.

И сетили бисмо се свега што је хујало и бесно
Опкрајало наше обале и уцртало сваку увалу, стену.
Свако стабло, извор на огромну и страшну мапу
Света који зазира од сваке одређености и од сваке
Безграничности и не мари ко је картограф;
Сећање нам неће донети жал за неузвраћеним.
Поклониће нам боје; чисто и податно платно
Које нас склања, одваја од свести да смо покрадени.

Ипак: страшна је јама на чијем дну назиремо скелете
Оног што смо имали или знали да је наше, да припада
Души и доноси мир, благод, пуноћу. Оног што би урвину
Прошлости обасјало и знали бисмо да постојимо.
Постојимо, чим смо преживели међу границама,
Мењајући оно што је *сада*, и журимо на обалу, у шуму,
Да унесемо у душе сваки знак, зрнце, кап јаворовог сока,
И именујемо сањане епизоде са ове стране свиле.

Ево још једне: кроз цвеће касног лета сваки час
Прлазе стихови о историји и врате у мисао народе,
Племена, породице, опљачкане бродоломце који су
Ишли као ми и остављали трагове у камену, у муљу:
Светилиште на брегу, са округлом плочом и тотемима
Око ње, што било је и болница и чекаоница; гривне
И укоснице, минђуше и наруквице, огрлице и чешљеве
Од метала који је знао да биће поезија и био питом.

Ено те: читаш и претрајалом дивљењу додајеш своје
Да би било отпорније. И ко зна од којих ћемо болести
Оболети и наћи лек, јер болесно је доба и патња је отпорна
И начин живљења коштао нас је. Не, не о томе, али можда
О историји болести окаченој на кревету болесника
Прикопчаног на апарате. Можда о њој, док чекамо и знамо
Шта чекамо. Укратко, рушени су храмови, у име народа
Сравњени и још има експлозива; чекамо тишину.

И сваки час, загледана у тотеме и у гривне, као у најдраже
Своје дело, с љубављу која прелази из сјаја долина и увала
У љубичасте лак брежуљака, говориш да има Бога, да га има
Где год мисао сеже и да свака влат то зна и расте због њега
И повија се због њега и да свака блуна зна све о њему,
Захвална и за муку и страх и за свако јаје остављено
У гнезду на литици; ветар зна да заурла гласом иследника,
И да ућути и не дира милост над пределом. Свако зна.

Свако зна, само се понеко претвара да му је свеједно,
А тај што се претвара претвори у ништа све чега се
Дотакне, а намах пожели сав свет. Нека му доњи свет,
Кажеш, а на твојм длану минђуше, украшене радом ума
Што није стукнуо пред силом него је славио лепоту.
И наши гости славе у стиховима које говоримо једно
Другом; справљаш чај од мирисних латица и стрпљења,
И нараста хлеб за придошлице; расту њихове песме.

Враћамо из дубина бескрајне ритуале брања и садње,
Прављења маслаца, слављења победа у сукобима мржње
И праштања, замишљамо живот у легендама насталим
У данима магле и киша што и у нама сипе; у данима кад су
Огњиште и катао пун овсене каше над њим били више
Од сна. Стизали су и зелени патуљци и монаси, и витезови
Са драганама руку пуних мелема, да олижу тањире и запрете
Освајачима: биће још епова и сага, ако се усудите даље.

Најлепше фигуре језика уздижу се дуж обале као горе
Обрасле шафраном и потоцима пуним риба, а дубоко небо,
Чисто као кожа девојака кад трче за бојама и гласовима,
Бди над њима и даје блага упутства ветру да нађе свој пут.
Ако до нас и стигне надмена олуја, другачија од свих које су
Парале небо и флертовале са племенима жељним туђе
Историје, попећемо се на врх, где су поређења отпорнија
Од губица напујданих да растргну наше фигуре: унутрашњи мир.

Мир, булка у спокоју јечма, фазан у лишћу, испод рубина
На гранама дрена, или срна, стала у опрез храстове сенке.
Мир, упркос ваздуху спуштеном са пустих падина екрана,
Са говорница израслих на косинама ума; дисали смо чезнући
У својим собама, у књигама. На леденој висоравни сабране су
Слике пустоши и блудње; не могу нестати, али неће ни сићи
Низ брда и девет гора, вода их не може повући у низију
Где људи реде баште и свако има своју срну, жуну, булку.

Мир, на обали прекривеној песком из свих сатова света,
И свако је време овде, свако доба и сва злостављања:
Имамо обиље прашка за посипање рана, а кад ране унутра
Зарасту, наша ће кожа бити нова, са малим острвима
Младежа, тек да прсти имају куда, у игру; овце пролазе
Између бусенова, пију из твоје шаке и у торбу спуштају
Прамење. Боже, свако си зрнце, младеж, свака влас вуне
И свет је мекан и топао као колач од боровнице, као време.

И нараста наша тишина, избраздана литица над којом
Крила праве орнаменте; та пешчана обала сва од пене
И сећања на говор шкољки и риба. Расте, све док кроз
Прозоре допиру зраке чежњиве звезде, а онда слушамо
Говор висина и сви наши гости буду с нама за столом,
Све наше искуство, покушаји премошћења и преласка
На страну на којој смо наслутили доброту измаклу понору.
И мисао се као уже протеже у незнану лепоту, моћ.

У једном часу живот постане привикавање, потом
Не пристајемо ни на шта; у корену привикавања је мир
За којим се вапи, у његовој гранатој крошњи вера
Да ћемо срести још неког, нешто, непознати предео
И познати своје аксиоме у говору трпељивих странаца,
Милосрдних ствари, јуродивих ћувика, пре него што небо
Препозна сву наивност и наш нехај, с њим и твоју љупкост
Што је, и кад не пристајеш, плавичасти перваз око обала.

И после журимо да дочекамо бродицу што кроји
Намрешкану свилу. Под свилом су планине и долине, кланци
И гробени, села и градови, државе створене праском
И обликоване ћутањем, и доле има бродова и плаве пловидбе
У сну, и авиона који лете у неистражене крајеве, а крајеви се
Увек опиру и увек је почетак, као кад доспеју из престонице
Буре пива, књиге и водичи кроз светове које смо имали
А нисмо знали да су наши, јер увек се ближило ледено брдо.

Причамо с капетаном и са видрама што плету се
У стопала и локвање и посвуда севну жуте латице,
Јер миришу Улица Кевендиш, смех са прамца, добродушност.
И нигде журбе, само талас стрпљиво одлази и долази
И застаје у даљини што као шкољка склапа се око нужности
И постаје бескрај у коме познаћемо и ову слику: смех и благост
И разум на месту које је разум сам. Видре траже игру и игра
Долази, као отопљени брег, као пена на руб кригле. Живели.

Живимо, а могли бисмо живети на нашем острву, понети слике
И бележнице у пену и стати пред буктиње биља, и пред језу,
У горком сећању на голи, распорени крај миленијума.
Али не бежати, само белешке преобразити у песме наднете
Над трулежи и мирисима што прже кожу, а месо упија бол
И бол остаје у строфама. И рећи: можда смо могли још нешто
Да учинимо и будемо већи од саосећања, већи за схватање
Да освета човека претвори у опсену и ништа, а народ у стид.

Можда смо могли, али никада нећемо знати да ли је могуће
Савладати отпор суза и планути као растиње у јесен кад и птице
И анђели слећу и узлећу, а небо нема контролни торањ; такав је
Трон и нужан поезији, легенди, предању. И свуда пламти растиње,
А ми нисмо никада рекли ни да нас боли кад неко забодје речи
Као трње, као копља, као стреле, у наш сјај, никада, а могли смо
Да узвратимо као што литица узвраћа води, ломи је, разбија,
И враћа тамо где нема краја, а увек крај је. Можда смо могли.

Могли бисмо живети на малом острву, писати, јурити кроз росу
Да видимо зечеве од којих су учили писци и зечеве што су
Као људи, страшљиви и храбри, и добри и зли, у мери коју је
Успоставио онај на кога све личи. И даброви на језерцету,
И јасен оборен да буде мост, потом и кућа кад млади
Затраже дом од родитеља. Учимо и имамо кључ од куће
Што настаје на месту које нисмо изабрали, него је оно нас,
А наш младунац следи наше кораке и гради себи гнездо.

Бежали смо од мржње, од оштрих кљунова и канџи, од заседа
И минских ливада и снова, од страха пред познатим, умноженог
У митским објашњењима порекла и сеоба; а изгледало је
Као да шетамо поред излога у топлим вечерима; причали смо
Само о детету у твом стомаку. И сада само о њему, и његовим
Шетњама кроз књиге доспеле из доба кад побегли су најбољи
У дуге реченице. Он неће бежати, само ће писати и сунце ће
Уплитати зраке у танане реченице, у један једини расплет.

Дочекаћемо јесен, сву од златних листића и њиховог шушња
Под босим стопалима, у нашој кући, тиху и ненаметљиву, јесен
Од капљица расутих по чистој кожи испод које се стресају птићи.
И остају на литици док не гране нови зрак; остајемо у својим срцима
А нијансе ће примити у себе нови ток, и бити крзнуте дахом мирне
Животиње што спава и биће у сну и кад је пренемо својим доласком,
Ходом кроз злато и капљице, а очекивања и наде, зебње и милости,
Биће у лишћу најлепши рам за слику, и у бескрају увек нашу.

Ништа не нестаје, и ништа се увек преобрази у нешто, а како неће
Раскош коју имаћемо, коју имамо, како неће наш сан што брине
О малим сновима и брани да их повуче вртлог у судару наше реке
И огромне воде што потискује обале, руби дрвеће, не мари за бол.
Него надире у таласу плиме вољна да преузме снове и од њих ојача.
Али највећи наш сан зна како да сачува и себе и своје мале снове
И одоли пред последњим ударом и наше острво биће само наше
И кад мирни, радознале латице различка, усниммо под гранама иве.

Наши коњићи пасу међу тотемима у румени пуној шева, утве клизе
Низ смарагдни застор реке што уплела је врукте на бреговима
И не жури, сањари, прича с птицама о недалекој свили; то знамо.
И све на свету жели кућу, као нашу, једнако топлу, ушушкану
У језику што био је и остао наш, а ми, његова деца, не тражимо
Ништа и сви наши гости знају шта имамо и не желе другу окрепу.
А онај који бди, зна зашто бди и зна шта су праменови над кровом,
И над нијансама зелене, јасне као да је први дан откад нас нема.

Нећемо знати колико је фотографија остало, колико блага;
Ти са Океаном палим у мисао, на власи, вода у игри са твојим
Стопалима, путељак што се пружа пред нама и истеже као нит меда
Над шољом чаја. Колико снимака створених и упамћених у трагању
За нечим чега нема у белини на којој смо бележили, памтили.
И још неко зна за ово море, обиље, и нека фотографије заувек буду
Његове као доказ да могли смо опстати само тамо где смо и били:
У сну што се као нит спушта и нема краја бележењу, памћењу.